

AVALUACIÓ 2 ANYS DE SAFAD

Novembre 2009 a Octubre de 2011

Introducció

El servei d'assessorament familiar sobre alcohol i drogues (SAFAD) neix a mitjans de novembre de l'any 2009 quan a través del Pla de drogues municipal es detecta la dificultat existent de la població general per accedir a recursos d'informació, assessorament o tractament en relació al consum de drogues.

Les raons d'aquesta dificultat d'accés a centres especialitzats en drogodependències venen donades tant per la distància geogràfica (el centre atenció i seguiment de drogodependències està situat a Vilafranca del Penedès) com per raons d'estigmatització d'aquest tipus de centres molt enfocats al tractament i amb poca disponibilitat per oferir assessorament a familiars o a professionals d'altres àmbits (serveis socials, metges d'atenció primària, etc...), amb el conseqüent risc de pèrdua de la persona usuària en el procés de derivació o el risc de no accedir al servei fins trobar-se en una situació molt problemàtica.

Davant la manca d'un referent clar a la població en relació al consum de drogues, tant pel que fa a la població adulta com la més jove, i amb una ferma voluntat política, s'acorda crear un servei gratuït i confidencial, el SAFAD, amb el suport de la Diputació de Barcelona i del CAS de la Mancomunitat Penedès-Garraf amb els següents objectius:

- Donar atenció personalitzada a dubtes, qüestions i problemàtiques relacionades amb les drogues i el seus consums.
- Intentar ser el referent en relació al consum de drogues a Sant Sadurní.
- Reduir els riscos del consum de drogues i oferir informació objectiva i realista.
- Orientar, assessorar i derivar –en cas necessari– a serveis específics podent-se treballar la derivació d'una manera intensa i gradual intentant no perdre usuaris en aquest procés.
- Oferir una alternativa psico-educativa a les sancions per consum i tinença de drogues il·legals a persones menors.
- Donar resposta a professionals que necessitin assessorament relacionat en el consum de drogues.

L'espai escollit per situar aquest servei va ser el CAP Sant Sadurní, tenint en compte que és un espai molt accessible a la població i lluny de possibles estigmatitzacions que suposessin un entrebanc i una dificultat afegida. Cal destacar la col·laboració del CAP Sant Sadurní que des d'un bon principi va veure amb bons ulls la proposta.

Actualment el SAFAD porta dos anys funcionant de manera regular.

Posteriorment, i amb l'aprovació del Programa de Mesures Alternatives a la sanció per consum o tinença de drogues il·legals en menors d'edat, el SAFAD és el responsable de realitzar-ne el programa psicoeducatiu i de fer-ne el seguiment i la valoració del menor i la seva família.

Actualment el SAFAD continua disposant de dues hores (4 visites) quinzenalment els dimarts de 17 a 19h.

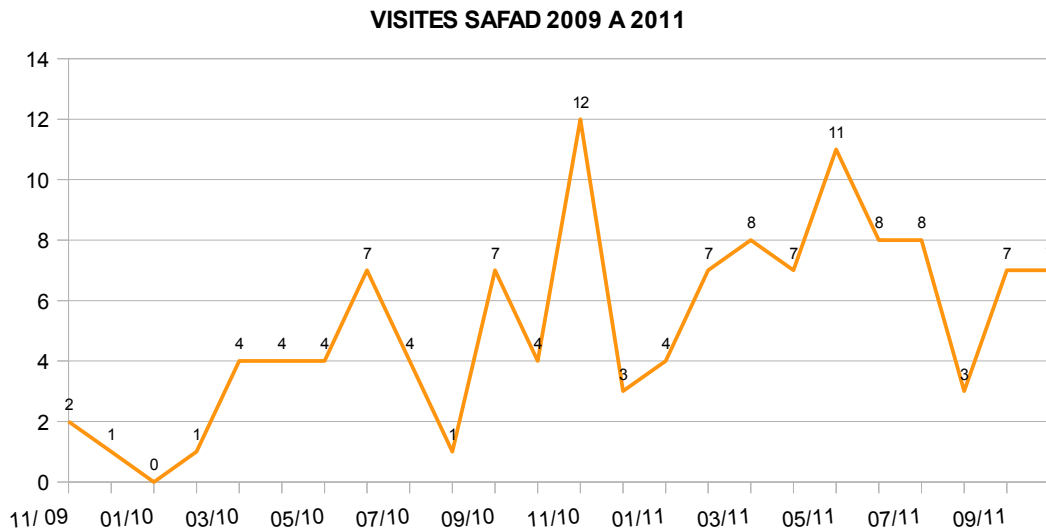
Cal ressaltar que s'ha obert el mateix servei a Vilafranca del Penedès al maig de 2011, atenent setmanalment, fet que ha permès que el servei a Sant Sadurní mantingui una estabilitat de visites i que continuï amb el mateix horari sense necessitat d'ampliació en aquests moments.

Un cop ha transcorregut dos anys de la seva creació, s'ha volgut analitzar i valorar-ne l'evolució per tal de conèixer els usos que se n'ha derivat i l'aprofitament del recurs, avaluar-ne la continuïtat i si s'escau l'ampliació de l'horari a setmanal enlloc de quinzenal.

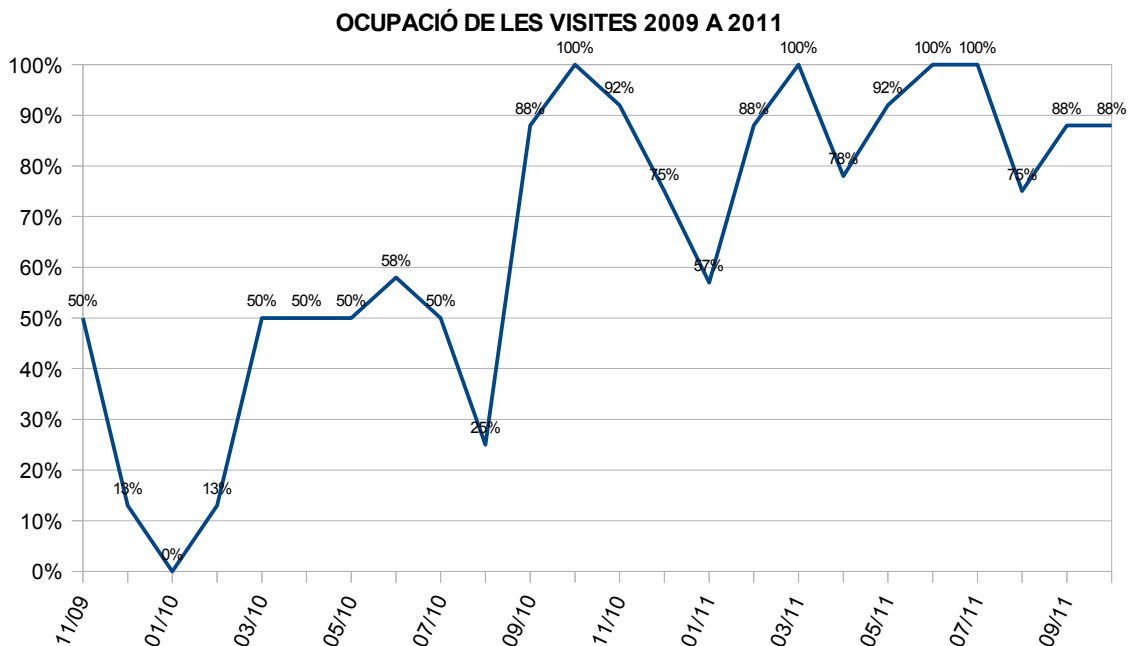
A continuació es fa un resum de les principals dades extretes del SAFAD al llarg dels dos anys de funcionament.

• **Número de visites**

A l'any 2011 s'han realitzat un total de **85** visites, essent un augment del **117,95%** respecte l'any anterior. De totes les visites concertades hi ha hagut **18** persones (**14,52%**) que no s'han presentat a la cita, representant una disminució de les absències no justificades d'un **43,37%**. Al llarg dels dos anys s'ha obert un total de **31** fitxes de casos diferents, **18** a l'any 2011, augmentant el **38,46%**.

Al llarg de 2011 hi ha hagut un augment de l'aprofitament de les visites. Mentre que al 2010 la mitjana va ser del 42%, al 2011 l'aprofitament de visites ofertades *versus* les visites reals ha estat del **88%**, la qual cosa dona a entendre que el servei ha arribat a consolidar-se en 2 anys assolint uns nivells d'ocupació rellevants.

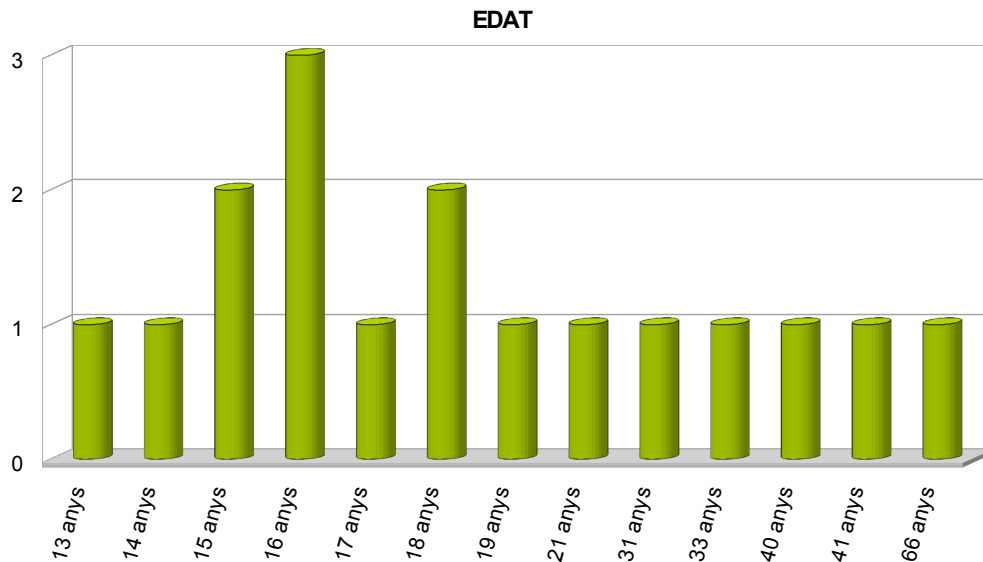

- **Edat de les persones que generen la consulta al SAFAD**

Al 2011, la mitjana d'edat ha estat de **24,06** anys.

L'edat que més consulta és la de 14 a 18 anys (**58,82%**), hi ha un equilibri semblant entre la resta i per primera vegada apareix la franja de persones majors de 65 anys representant un **5,88%**, per tant s'ha obert, tant per la part superior (majors de 65 anys), com per la part inferior (menors de 14 anys).

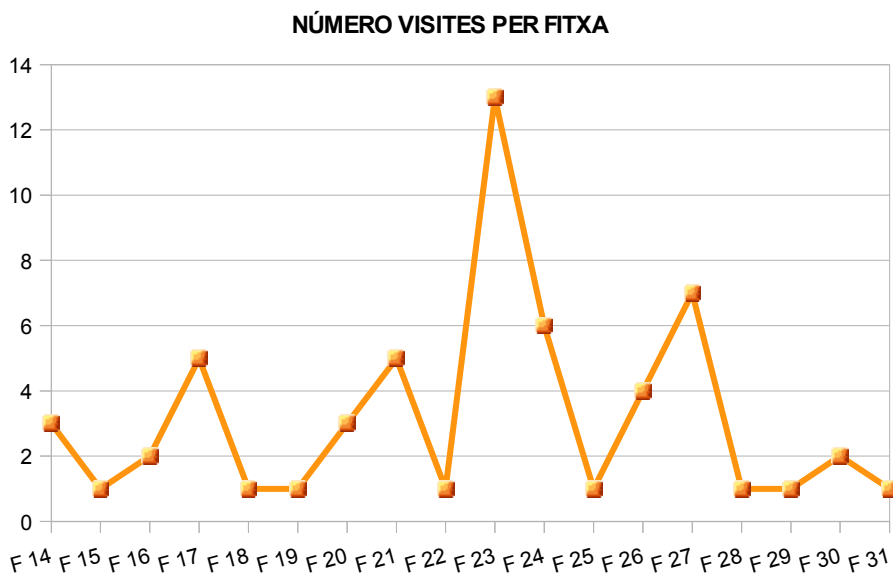
Aquests resultats mostren positivament que el servei pot arribar a diferents edats, i sobretot a aquelles que s'havia plantejat el servei com a objectiu principal, la població juvenil i les seves famílies.

- **Visites per fitxa**

La mitjana de visites per fitxa ha estat de **3,22**, dins d'aquestes la majoria han estat d'una sola visita representant un **44,44%**. Una fitxa ha requerit de **13** sessions de visites.

En els dos anys ha augmentat la mitjana de visites en **0,45** punts.

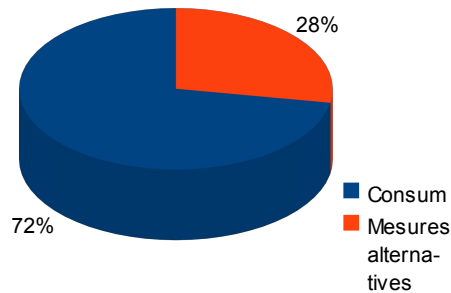

- **Motius pels quals s'adrecen al SAFAD**

Al 2011 els motius de consulta en un **72%** dels casos ha estat per voluntat pròpia i degut al consum de substàncies. El **28%** restant ha vingut motivat pel programa psicoeducatiu de mesures alternatives a la sanció econòmica per consum o tinença de drogues il·legals en menors d'edat.

Al llarg del dos anys el SAFAD ha incrementat els casos que consulten degut a les mesures alternatives en un **68%**.

MOTIUS DE LA CONSULTA

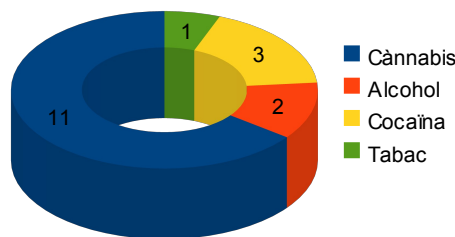

- **Substància per la qual es consulta**

El cannàbis continua essent la substància per la qual s'han rebut més consultes (**61,11%**), seguida de la cocaïna (**16,66%**) i l'alcohol (**11,11%**).

Respecte al primer any, al 2011 la cocaïna passa a demanar més consultes que no l'alcohol.

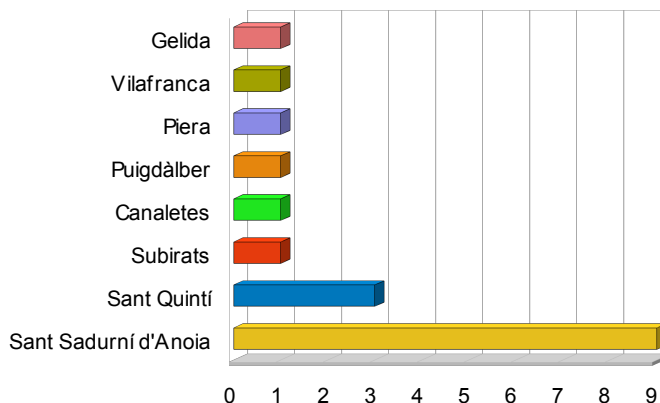
SUBSTÀNCIA CONSUMIDA

- **Municipi d'on prové**

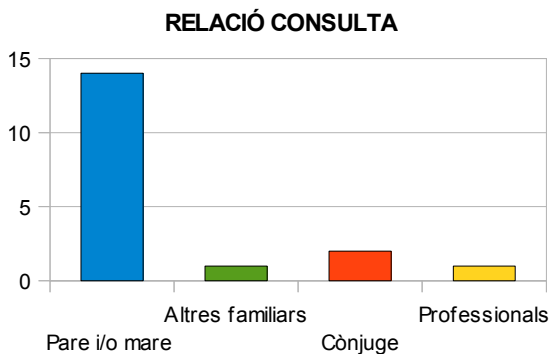
El **50%** de persones que han consultat al SAFAD són de Sant Sadurn d'Anoia, la resta pertany a municipis propers de l'Alt Penedès que han conegut el servei a través del Pla comarcal de drogues *Efecte D* aprovat al 2011 i als quals se'ls ofereix la possibilitat de rebre visita a Sant Sadurn d'Anoia, fet que potser n'ha motivat l'augment.

MUNICIPI D'ORIGEN

- Relació persona que ve amb persona afectada**

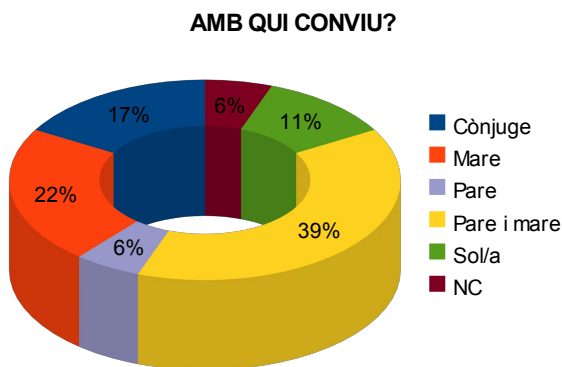
L'assistència al SAFAD de persones que consulten i en relació a qui consulten és:

En podem extreure que en el **77,77%** dels casos són el pare i la mare o ambdós els qui consulten al SAFAD amb el seu fill/a. En aquest segon any ha aparegut la figura de la cònjuge que acudeix a la visita amb el seu marit amb l'**11,11%**, fet que no es va donar l'any anterior.

- Amb qui conviu?**

En un **39%** dels casos la persona que consulta o per qui consulten conviu amb el pare i la mare, un **22%** només amb la mare, un **17%** amb la cònjuge, un **16%** només amb el pare i un **11%** respectivament sol/a.

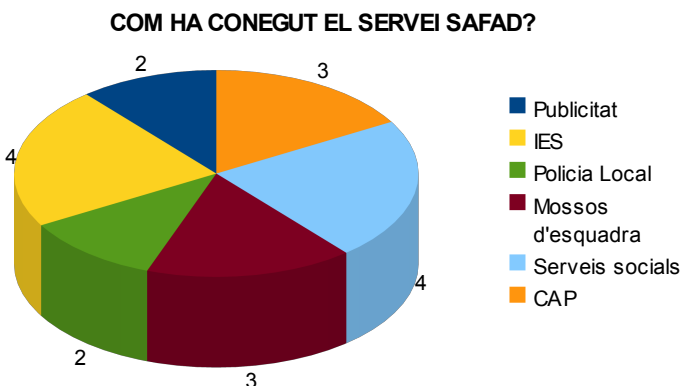

- Com ha conegut el servei SAFAD?**

Al segon any de funcionament del SAFAD, la publicitat ha deixat de ser el mitjà pel qual s'ha conegut, baixant un 64% i potenciant-se els diferents serveis relacionats que poden derivar persones al servei.

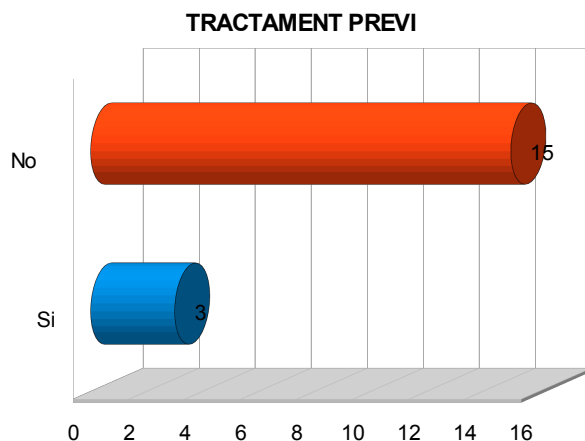
Així es pot veure que els serveis socials aporten el **22,22%** de les persones usuàries i dels IES arriba un igual **22,22%**. Cal ressaltar que en aquest segon any un **16,67%** prové del CAP.

Els cossos de seguretat aporten el **27,77%** de les visites, motivat per les mesures psicoeducatives a menors.

- **Hi ha hagut tractament previ per a qui consulta?**

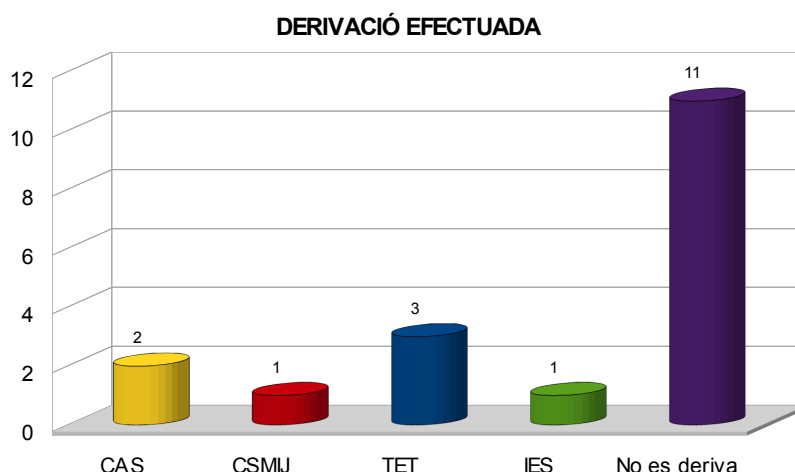
Analitzant si hi ha hagut tractament previ per consum de drogues, en un **83,33%** no ha existit amb anterioritat, la qual cosa és un dels objectius del servei SAFAD: millorar l'accessibilitat. D'aquesta manera es redueix el nombre de persones que quan es deriven a un servei especialitzat per problemes en el consum de drogues, no arriben al seu destí.

- **Derivació efectuada**

Un **61,11%** de les visites al SAFAD no es deriven a cap altre servei, segurament degut al motiu que es resolen amb l'assessorament i orientació o amb petites intervencions psicològiques o de resolució de conflictes. Aquestes intervencions permeten replantejar conflictes impedit que la problemàtica obtingui tal gravetat que esdevingui un cas de consum problemàtic amb una necessitat posterior de tractament.

A finals del 2010 es crea el Pla de transició escola treball (TET) que ha resultat ser una molt bona opció per a joves que consultaven al SAFAD, representant el **16,66%** abastant a dos visites de 16 anys i un de 21. L'opció del CAS ha prevalgut en un **11,11%** de les visites i la resta amb un 5,55% s'han derivat respectivament al CSMIJ i a l'IES.

Conclusions

El SAFAD ha complert dos anys en funcionament, durant els quals s'han realitzat 131 visites, 85 de les quals en el darrer any, demostrant un augment considerable del seu ús.

L'increment considerable de les derivacions per part d'altres serveis al SAFAD, denota que poc a poc va essent més conegut per part dels altres serveis del municipi. Tot i així encara resta que molts d'aquests últims el reconeixin com a referent en casos de consum de drogues i en vegin la seva utilitat, objectiu que només es pot aconseguir amb els resultats al llarg del temps. Aquest fet demostra la potencialitat que encara pot assolir i per tant, encara es pot considerar la possibilitat d'un augment important i progressiu en els propers mesos o anys.

La bona resposta del SAFAD a Sant Sadurní d'Anoia, va suposar el plantejament de l'obertura del servei a altres poblacions com Vilanova i la Geltrú al 2010 i a Vilafranca del Penedès al maig de 2011, amb uns resultats més que positius. L'aprovació del *Pla de drogues de l'Alt Penedès - Efecte D* (constituït per 21 municipis 'petits de la comarca), al juliol de 2010, pot haver motivat derivacions per part d'aquells municipis propers a Sant Sadurní d'Anoia.

Cal ressaltar la tasca de derivació del SAFAD, que en el moment de diagnosticar problemàtiques greus va més enllà del simple assessorament i/o orientació, ja que es treballa la derivació cap a altres serveis especialitzats. Un diagnòstic i posterior intervenció realitzat en moments inicials d'un conflicte, pot significar la disminució de problemàtiques tan personals, familiars, econòmiques o laborals. En el 61% de les intervencions no va caldre derivació degut a que el conflicte es trobava en les fases inicials i es va poder resoldre abans que existissin conseqüències realment greus.

Les problemàtiques més ateses des del SAFAD en aquest segon any han estat:

- El consum de cànnabis
- Els consums problemàtics d'alcohol sense conèixer els recursos existents
- La coexistència de diferents problemàtiques a nivell psicològic i familiar

En resum es pot valorar una evolució molt positiva del SAFAD, que en dos anys està assolint esdevenir un referent per diferents serveis en temes de drogues i la millora en l'accessibilitat a les persones afectades. La seva consolidació passa abans per omplir aquells espais que el municipi necessita i que poden ser d'utilitat en la resolució dels conflictes reals de la població.

Recordar que per contactar amb el SAFAD cal demanar cita prèvia de dilluns a divendres de 9 a 1 o de 4 a 7 de la tarda de la següent manera:

- Per telèfon 93.8913029
- Per correu electrònic salut@santsadurni.cat
- O bé personalment al carrer Hospital núm. 11